

EVALUAREA ELEVILOR: MOTIVĂM SPRE SUCCES ORI SANȚIONĂM

ASSESSMENT OF STUDENTS: MOTIVATION TOWARDS SUCCESS OR PUNISHMENT?

Ecaterina CUFLIC,
profesoară de limba și literatura română
(școlile cu predare în limbile minorităților naționale),
IPLT „Dimitrie Cantemir”, mun. Chișinău,
grad didactic unu.

Ecaterina CUFLIC,
Teacher of Romanian Language and Literature (Schools for Russian-language speakers),
IPLT "Dimitrie Cantemir", Chisinau,
the 1st Teaching Degree
ecaterina.cuflic72@gmail.com

CZU: 373.26

DOI: 10.46727/c.emc-2023.p21-25

Abstract: *We have presented in this article some functional approaches and reflections regarding assessment, a widely discussed subject, and controversial at once. Our purpose is to suggest some modern knowledge assessment methods that will be supportive for students and will reduce the expectancy of academic school failures, not only based on motivational ideas, but also implying responsibility. We also provide some explanations for certain modern assessment methods, contributing at once to increase of the quality of educational process itself and providing equal opportunities to all students.*

Key-words: *assessment, assessment act, assessment methods, modern, lists, criteria, interest.*

În “Dicționarul de pedagogie”, Schaub Horst definește evaluarea ca un proces care începe cu planificarea și cu descrierea obiectivelor și a conținuturilor care urmează să fie controlate mai târziu în mod obligatoriu. Evaluarea mereu a reprezentat un concept operațional complex reflectat prin măsurare, apreciere și selectare a criteriului general al unei activități reușite. Structura actului evaluativ este analizată în viziune sistemică și cuprinde următoarele trei etape: - verificarea, - măsurarea, - notarea. Altă definiție o prezintă ca proces de colectare sistematică, orientată de obiectivele definite, a datelor specifice privind evoluția și/ sau performanța evidențiate în situația de evaluare, de interpretarea contextuală a acestor date și de elaborare a unei judecăți de valoare cu caracter integrator care poate fi folosită în diverse moduri, prespecificate însă în momentul stabilirii scopului procesului de evaluare” [10].

Ce ține de evaluarea școlară tradițională și cea modernă, în ziua de azi se duc multe discuții aprige. Unii merg pe ideea că cea tradițională este centrată pe cunoștințe, cel mai mult interesându-se pe respectarea programei școlare și atingerea obiectivelor educaționale prestabilite și că este lipsită de transparență [3].

Autorii articolului „Evaluarea – între tradițional și modern,” [4] sunt și ei de părerea că metodele tradiționale de evaluare, echilibrând palierul probelor orale, scrise și practice, sunt etichetate ca principale metode de evaluare ce domină încă în desfășurarea actului evaluativ din învățământul preuniversitar.

Adeptii evaluării moderne susțin că ea devine un mijloc de comunicare de informații asupra stadiului învățării, în vederea ameliorării sau reorganizării acesteia, solicită o diversificare a tehnicilor

de evaluare, a metodelor și creșterea gradului de adecvare a acestora la situații didactice concrete, în care elevul devine partener cu drepturi egale, într-o relație educațională care are la bază "un contract pedagogic" [5].

Evident, profesorul ca manager la nivelul clasei este obligat să stăpânească toate metodele și instrumentele de evaluare și să le aplice la clasa de elevi, în funcție de particularitățile de vârstă, este cel care rămâne să decidă cum va evalua cunoștințele, ce va face ca să diminueze insuccesul școlar și, în același timp, să-l responsabilizeze și să ridice gradul de implicare. Elevii de azi așteaptă joc și cadrului didactic trebuie să dea dovadă de măiestrie să aleagă acele metode care ar valorifica și stimula potențialul lor creativ. Evaluarea se realizează prin diverse metode tradiționale și alternative: conversația, observarea, eseul, portofoliul, posterul, proiectul, colajul, fișe individuale, teste etc., care se axează atât pe evaluarea procesului de învățare a elevului, cât și produsele realizate de acesta [1.pag.59]. Evaluarea îi conduce pe elevi spre autoevaluare, o autoapreciere corectă, o îmbunătățire continuă a performanțelor obținute și de ce nu pentru o viață de calitate și de succes.

Un rol aparte în Curriculumul la disciplină i se atribuie evaluării produselor curriculare proiectate pentru fiecare competență specifică. Pentru a evalua un produs, trebuie să fie stipulate toate etapele procesului de evaluare :

- ✓ Sarcina/ itemul de evaluare proiectat pentru a fi realizat;
- ✓ Criteriile de evaluare;
- ✓ Indicatori de competență;
- ✓ Punctajul acordat.

Autorii Curriculumului national la disciplină remarcă necesitatea concretizării a tuturor etapelor procesului de evaluare, nici o etapă nu este de neglijat: (a) sarcina/itemul de evaluare proiectat pentru a fi realizat; (b) criteriile de evaluare, (c) indicatori de competență, (d) punctajul acordat. [2 p. 137].

Indiscutabil, metodele digitale se integrează perfect în evaluarea elevilor, devenind o necesitate în sistemul educațional de azi. Aceste inovații au devenit un mediu de învățare efectiv și produc beneficii pentru învățare. [5]

Atunci când este vorba de poezie, suntem deprinși că elevul are de memorat textul și să-l recite în fața colegilor. E necesar, dar plictisește. O alternativă ar fi să creeze un *storyboard* – clip video care îmbină imagini ce redau conținutul versurilor și înregistrarea audio a declamării poeziei selectate. Evaluarea produsului se va realiza în baza *Fișei de evaluare*:

1. Anunțarea titlului și autorului poeziei;
2. Rostirea corectă și clară a cuvintelor;
3. Recitarea expresivă a poeziei: modelarea vocii și a ritmului;
4. Folosirea adecvată a imaginilor (corespunderea imaginilor cu versurile citite);
5. Respectarea normelor limbii române literare.

sau

- 1.Originalitatea titlului
- 2.Sugestivitatea informațiilor (interesante, corecte, senzaționale)
3. Corectitudinea exprimării
4. Calitatea videoului:

- imagini sugestive, calitative,
- text corespunzător: caractere potrivite,
- coloana sonoră potrivită,
- tempoul, volum, expresivitate.

Lectura ar trebui să fie o parte indispensabilă, o sine qua non a întregii vieți, dar elevul modern optează pentru cărțile online/ audio, deși este demonstrat impactul pozitiv asupra combaterii stresului în perioada infantilă. Metodele *Cartea de vizită a textului literar*, *Harta povestirii* vin în ajutorul profesorului, diversele scheme sunt mult mai atractive: titlul, autorul, locul și timpul, personajele, despre personaje am aflat că, din acest text am aflat că, am mai aflat că, cred că, am făcut următoarele concluzii ș.a. criterii. Modele schemelor cu punctajul ar putea fi diverse, se pot stabili la clasă și realizate individual și în grup. Important este să fie definite clar și criteriile de evaluare e răspunsurilor:

1. Respectarea reperelor;
2. Relevanța argumentelor/exemplelor/ concluziilor;
3. Prezentarea informațiilor relevante, adecvate subiectului;
4. Exprimarea gândurilor și a sentimentelor proprii față de conținutul cărții;
5. Respectarea normelor limbii române literare.

Crearea propriilor cărți digitale pe platforma Storyjumper ar putea fi un „know how”. Care ar fi rostul, menirea? Este un produs ce i-ar face pe elevi să se mândrească, însăși ideea de a fi creatori de carte ar contribui la creșterea încrederii în sine. Mai mult decât atât, pe de o parte este accesibil și ușor de aplicat, în tutorialele instrucțiunile sunt furnizate detaliat, pas cu pas, pe de altă parte unealta inspiră și motivează să răspundă provocărilor. Să nu uităm că e nevoie de a studia tutorialele, apoi să încercăm la clasă să creăm o pagină: alegerea caracterelor și fundalului, redimensionarea și rotirea recuzitelor ș.a. Cum evaluăm, în baza căror criterii:

- ✓ Așezarea în pagină/ organizare: atractivă/ neatractivă, textul ușor de citit/ clar și logic structurat;
  - ✓ Conținut: informații exacte/ inexacte, informațiile bine scrise/ în mod creative, gramatica corectă și vocabularul relevant;
  - ✓ Realizarea sarcinii: informațiile solicitate / cerințele sunt respectate;
  - ✓ Tehnoredactarea: greșeli de gramatică, punctuație, ortografie, vocabular;
- Contează ca elevii să aibă timp la dispoziție și să le fie clar cum vor fi evaluate produsele. Iată câteva produse realizate de elevi:

<https://www.storyjumper.com/book/read/131163312/Scufia-Roie>,
<https://www.storyjumper.com/book/read/131087152/62565803ee949>,
<https://www.storyjumper.com/book/read/131157812/6255d72818742>,
<https://www.storyjumper.com/book/read/131116682/6255c71f7d555>,
<https://www.storyjumper.com/book/read/157860141/646a33f894214>.

Dintre toate metodele existente, proiectul reprezintă „o metodă complexă de evaluare, individuală sau de grup, recomandată profesorilor pentru evaluarea sumativă.” [1, p. 138]. Elaborarea proiectului necesită o perioadă mai mare de timp (câteva zile sau câteva săptămâni) și poate fi sarcină de lucru individuală sau de grup, de aceea elevii sunt anunțați din timp. Pentru proiect observăm mai multe avantaje. Pe lângă faptul că este o metodă interactivă, facilitează abordările de tip inter- și transdisciplinar și promovează interevaluarea/autoevaluarea și interînvățarea, la ce tindem în întreg proces educațional, în realitățile de astăzi devenind și mai actual.

Evaluarea proiectului implică atât raportarea la calitatea produsului, cât și la calitatea procesului, a activității elevului. În acest sens, este necesar ca profesorul să formuleze criterii clare, susceptibile de a asigura o evaluare obiectivă, și să le comunice elevilor. Un exemplu de structurare a criteriilor de evaluare a unui proiect îl oferă A. Stoica, în lucrarea sa [9, p. 63]. Contează să nu facem exces de zel, riscăm să trezim plictiseala și suprasolicitarea.

Lapbookul „portofoliul pliabil,, a cucerit elevii, cu interes creează mini cărțițele, pliante, desene, caută informații pertinente, curiozități ș.a. materiale selectate cu scopul de a reda elementele esențiale din subiectul abordat. Care sunt beneficiile creării unui lapbook? Bineînțeles, elevii vor avea oportunitatea de a-și dezvolta diferite abilități prin procesul creării unui lapbook. Spre exemplu, această activitate îi va ajuta să sintetizeze tot ceea ce au învățat la o materie într-un mod interesant și distractiv. Pe lângă cele menționate, vor avea și oportunitatea de a reflecta asupra modului eficient de organizare și structurare a informației, dezvoltându-și astfel abilitățile de organizare:

Fișa de evaluare a lapbookului : Profesia preferată , clasa a IX-a:

1. Existența elementelor componente ale lapbookului: titlul, aforismul, mini proiecte; 5p.
2. Prezentarea definiției profesiei preferate/alese: ce este?, ce presupune?, de ce calificare și deprinderi practice este nevoie pentru a profesa în domeniul ales (5 enunțuri); 5p.
3. Fișa de identitate a unui reprezentant ilustru din domeniul ales: date biografice, calea spre succes, merite deosebite, brevaturi, descoperiri (10 enunțuri); 10p.
4. Prezentarea/ construirea Axei timpului de propria dezvoltare pentru a deveni profesionist în domeniul ales (7 pași); 7p.
5. Prezentarea proiectului citit/ parțial relatat/ relatat; 5p.
6. Corectitudinea: 5:0-2;4:3-4; 3:5-6; 2:7-8; 1:9-10 5p.

În aceeași ordine de idei, o altă metodă prin care elevii învață să descopere este *Colajul*- o alternativă pentru a prezenta prin simplă relatare viața și activitatea unui scriitor, a unei personalități marcante într-un anumit domeniu; în interpretarea unor texte literare; în ilustrarea și prezentarea unor subiecte tematice etc. Cei mai avansați în IT pot opta pentru o variantă mai modernă e e-colajul/video-colajul, care se poate realiza cu ajutorul instrumentelor de editare sau a unor programe speciale de elaborare a unor compoziții video din fotografii, imagini. Venim și cu o variantă a unei *Fișe de evaluare* a produsului:

1. Enunțarea scopului produsului, a importanței subiectului prezentat: cu ce scop, de ce această personalitate; 0/1/2
2. Expunerea ideilor în conformitate cu tema produsului (10 enunțuri.); 0/1/2/3/4/5/6/7/8/9/10
3. Formularea unei concluzii; 0/1
4. Prezentarea succintă, clară, convingătoare și atractivă a conținutului produsului, citit/ relatat. 0/1/2/3/4
5. Încadrarea în timpul acordat prezentării (maximum 3 minute). 0/1/2
6. Respectarea normelor limbii române literare. 0/1/2/3/4/5

Fișa de evaluare a unui proiect/ produs ar putea fi creată și după următoarele criterii:

- ✓ Prezintă informația în l.română (citit/oral);
- ✓ Relatează coerent și concis ideile de bază;
- ✓ Utilizează imaginea ca reper vizual pentru discurs;
- ✓ Vorbește tare și clar;
- ✓ Respectă norma limbii române literare.

Pe lângă avantajele enumerate, mai evidențiem și pe cel că apare posibilitatea să îmbunătățim sistemul de notare:

- ✓ înlocuirea notării tradiționale cu mijloace mai puțin rigide;
- ✓ introducerea unor criterii de notare standardizate;
- ✓ înlocuirea notării unipersonale prin notare prin colaborare;

- ✓ utilizarea unor metode obiective de evaluare;
- ✓ valorificarea pe o scară mai largă a evaluării și autoevaluării cu ajutorul computerului.[11 p.8].

În final, menționăm că fără a minimaliza valoarea metodelor tradiționale și a maximiza calitățile metodelor „complementare”, precizăm că oricare dintre metodele de evaluare (mai vechi sau mai noi, „tradiționale” sau „moderne”) trebuie utilizate de profesori și promovate în raport cu „fidelitatea” lor, adică cu gradul în care ele reușesc să aprecieze cât mai riguros ceea ce vrem să apreciem. Ideea pentru care pledăm este aceea de a nu absolutiza nici o metodă de evaluare ci de a utiliza un sistem de metode, amplificându-le astfel avantajele și diminuându-le dezavantajele. [4]

REFERINȚE BIBLIOGRAFICE:

1. CUCOȘ, C. *Teoria și metodologia evaluării*. Iași: Editura Polirom, 2008.
2. CURRICULUM NAȚIONAL LIMBA ȘI LITERATURA ROMÂNĂ. Pentru instituțiile de învățământ cu predare în limbile minorităților naționale. Chișinău, 2020, pag.59.
3. Evaluarea tradițională – evaluarea modernă. <https://www.studocu.com/ro/document/universitatea-transilvania-din-brasov/introducere-in-psihopedagogia-speciala/evaluarea-traditionala-vs-evaluarea-moderna/10877828>.
4. Evaluarea – între tradițional și modern Autori: prof. grd. I. Pop Monica Mariana prof. grd. I. Ștefan Monica Col. Naț., „Unirea” Târgu Mureș Col. Agricol., T.Săvulescu” Târgu Mureș <http://ccdmures.ro/cmsmadesimple/uploads/file/rev8sp/cf/cf8.pdf> .
5. Evaluarea tradițională - evaluarea modernă; analiza comparativă <https://www.rasfoiesc.com/educatie/didactica/gradinita/Evaluarea-traditionala-evaluar56.php>
6. Ioana Carmen IUHOS, Carmen Bal. Metode clasice de evaluare versus metode moderne de evaluare <https://www.stiintasiinginerie.ro/wp-content/uploads/2016/07/29-30-METODE-CLASICE-DE-EVALUARE-VERSUS.pdf>
7. Metode moderne de evaluare a rezultatelor învățării, Lilia NIMERENCO, Liceul Teoretic „Traian”, mun. Chișinău, Republica Moldova, https://ibn.idsi.md/sites/default/files/imag_file/147-150_38.pdf .
8. STOICA, A. Evaluarea curentă și examenele. Ghid pentru profesori. București: Editura Pro Gnosis, 2001.
9. STOICA, A.; Musteață, S., Evaluarea rezultatelor școlare. Ghid metodologic, Chișinău, 1997.
10. TĂNASE, M. Evaluarea – componentă esențială a procesului instructiv-educativ, Brașov, 2011.